

relații financiar - valutare și comerciale internaționale

idul lucrătorului de comerț exterior

Creditele de export

Evoluția comerțului internațional, supusă unei configurații economice din ce în ce mai dificile, încă de la finele secolului șapte dar mai ales în anul șaptezeci, a condus la dezvoltarea unui registru amplu de instrumente financiare destinate a favoriza și impulsiona exporturile diferitelor țări, fie ele dezvoltate sau în curs de dezvoltare.

În cadrul acestor așa-numite mecanisme de politică comercială promoțională, creditele de export și-au câștigat un statut bine definit, deși în jurul utilizării lor planează numeroase controverse, pe care ne propunem să le dezbătem într-un număr viitor.

În cele ce urmează dorim ca, pornind de la caracteristicile esențiale ale acestor credite să prezentăm, pe tiparul legislației financiare franceze, modul în care un exportator poate adopta decizia optimă pentru a oferi partenerilor săi condițiile cele mai interesante precum și relațiile financiare și juridice care iau naștere în consecință. O facem într-o aprofundată analiză a modului în care trebuie abordată problema finanțării exporturilor și în special a celor complexe și în același timp pentru a înțelege mai bine punctul de vedere al celui ce se află de partea cealaltă a mesei verzi, interesele sale, marjele în interiorul cărora poate oscila. Așa cum este cunoscut, creditul furnizor cunoaște două categorii:

— **Creditul cumpărător** este consimțit de către o bancă direct importatorului extern, în baza unui contract încheiat între acesta și un furnizor intern (francez). Furnizorul în acest caz nu intervine într-o măsură prea mare în aranjarea creditului.

— **Creditul furnizor** este acordat de către o bancă furnizorului care la rândul său consimte să livreze pe credit beneficiarului său extern. Acordarea de către bancă a creditului se face prin intermediu scontării creanțelor pe care furnizorul francez le deține asupra importatorului.

Ambele categorii sunt asigurate contra riscurilor de neplată, fie ele politice sau comerciale, de o instituție specializată în acest sens: Compania Financiară de Asigurări pentru Comerțul Exterior (COFACE). Această asigurare este acordată în schimbul unei prime prorata temporis, în funcție de calitatea beneficiarului creditului și categoria de risc:

— 0,25% pentru riscuri politice la cumpărători individuali;

— 0,50% pentru riscuri politice pentru un cumpărător public;

— 0,50% pentru riscuri politice și comerciale pentru un cumpărător particular de primă mână sau care beneficiază de garanția unei bănci agreeate de Administrația bancară franceză.

— 0,85% pentru riscuri politice și comerciale pentru un cumpărător particular fără garanție bancară.

Alături de facilitățile financiare de mai sus, cumpărătorilor străini li se mai pot acorda credite financiare de completare, care însă nu sunt reescontabile la banca națională franceză, Banque de France, în următoarele situații:

— finanțarea avansurilor vărsate de cumpărătorul străin furnizorului francez. Aceste credite nu sunt garantate de COFACE.

— finanțarea cheltuielilor locale (lucrări și operațiuni conexe contractului de export efectuate în țările în curs de dezvoltare importatoare, sub coordonarea furnizorului francez) prin intermediul unor credite acordate în aceleași condiții ca și creditul principal furnizor sau cumpărător.

Alegerea unei categorii de credite de export sau a alteia nu este întâmplătoare. Ea se face în funcție de condițiile specifice ale contractului de vânzare, de capacitatea furnizorului de a gestiona aceste credite, de costurile implicate.

Gestionarea creditelor furnizor este mai dificilă pentru întreprinderea exportatoare decât cea a creditelor cumpărător. Cele din urmă sunt acordate direct de bancă care își transferă cheltuielile direct asupra cumpărătorului extern. În plus banca dispune de personalul necesar specializat și de dotarea necesară efectuării și urmăririi operațiilor în desfășurarea lor. Furnizorul însă, atunci când acordă credite direct cumpărătorului, este obligat să preia el însuși funcția financiară a băncii. De asemenea, perioada necesară furnizorului pentru a obține acceptarea tratelor trase asupra beneficiarului extern și scontarea lor vine să adauge cheltuieli suplimentare pentru întreprinderea exportatoare, ținând cont că în acest interval ea se finanțează din surse angajate pe piața internă, adesea la dobânzi superioare celor plătite pentru creditele de export, care în general beneficiază de subvenții.

Creditele cumpărător nu grevează bilanțul furnizorului. Avalurile sau cautiunile acordate sunt înscrise în afara bilanțului. Din contra, creditele furnizor afectează bilanțul furnizorului în perioada numită de „prefinanțare”, adică în perioada din momentul când el începe să facă plăți destinate executării produselor de export și până în momentul când, în baza produselor exportate, iau naștere creanțele asupra importatorului extern și pot fi scontate la o bancă.

În ceea ce privește timpul necesar montării creditelor de export, acesta este mai lung în cazul creditelor cumpărător, mai ales în cazul proiectelor de mari dimensiuni, dat fiind faptul că banca creditoare intervine ca partener de negociere. Din contra, creditele furnizor sunt acordate mai

Supliment la

nr. 24 1984

Revista
ECONOMICA

repede, ele fiind negociate direct între cei doi parteneri comerciali odată cu negocierea contractului de export.

În cazul în care la execuția unui proiect participă un număr mai mare de furnizori, creditul cumpărător este mai avantajos și mai simplu de gestionat (fiind acordat de bancă pentru întreg proiectul).

Gestionarea creditului furnizor presupune ca exportatorul să dispună de un aparat specializat pentru negocierea și organizarea acestuia, care să cunoască ansamblul de aspecte juridice și financiare pe care le îmbracă operațiunile în cauză. Lui îi revine sarcina de a emite tratele asupra beneficiarului, de a le supune acceptării și de a le sconta. Prin urmare tot el întreține relațiile cu banca și cu COFACE.

Având în vedere cele de mai sus, un articol redactat de doi autori francezi, Etienne Prat și Gerard Soularue, publicat în revista „Banque” din iunie 1980 sub titlul „Savoir financer les biens d'équipement”, încearcă o clasificare a ordinii de importanță a diferiților factori care determină alegerea unei categorii de credite de export sau a alteia:

factori	Elemente favorabile creditului cumpărător	Elemente favorabile creditului furnizor
— procentul de acoperire a riscului operațiunii pentru exportator	important	mai puțin important
— aparat de gestiune a creditului de către exportator	redus	dezvoltat
— perioadă de utilizare a creditului sau timp de fabricație	lungă	scurtă
— timp de montare a creditului	lung	scurt
— număr de livrări	mare	mic
— bilanțul exportatorului	credite angajate mai multe	mai puțin îndatorat
— numărul exportatorilor	mare	mic
— echipă de negociere a creditului la beneficiarul extern	bine structurată	mai puțin structurată

Cele de mai sus redau condițiile în care un furnizor trebuie să opteze pentru creditul cumpărător sau pentru creditul furnizor. Aceste condiții sînt deosebit de importante și pentru cumpărătorul avînd în vedere că și el, la rîndul său, își asumă o serie de riscuri prin operațiunea de import. În plus cumpărătorul trebuie să mai cunoască dobînda la care furnizorul angajează credite pentru nevoile sale curente și cea la care îi sînt scontate tratele asupra străinătății pentru operațiunile de export, pentru a-și forma o imagine reală asupra costurilor și profiturilor pe care acesta le suportă sau le încasează ca urmare a efectuării unor astfel de operațiuni.

Aspectele tehnice ale celor două categorii de credite sînt și ele diferite. Astfel, în special în cazul realizării unor proiecte industriale de mari dimensiuni, se pot distinge două etape:

— perioada de utilizare a creditului, în interiorul căreia se desfășoară producția în întreprinderea furnizoare, au loc livrările și se angajează creditul de către beneficiarul extern.

— perioada de rambursare, pe parcursul căreia sînt restituite creditele angajate și se achită dobînzile de către beneficiar.

A. Folosirea creditului cumpărător dă posibilitatea ca în perioada de utilizare și fabricație să se beneficieze de condiții mai avantajoase de ambii parteneri, beneficiarul putînd acorda avansuri iar furnizorul putînd încasa cu mai mare operativitate facturile sale externe. De asemenea,

beneficiarul poate obține ca perioada de rambursare să înceapă în momentul terminării montajului și punerii în funcțiune a obiectivului realizat. Adesea aceste proiecte necesită încheierea mai multor contracte de livrare și de prestări servicii. Datoriile de plată se nasc pe măsură cu au loc prestațiile respective iar exportatorii își îndeplinesc propriile lor obligații. Perioada de utilizare se suprapune deci celei de realizare a obiectivului și adesea o depășește dar nu mai mult de patru luni, pentru a se permite achitarea ultimelor facturi.

Convențiile financiare încheiate între beneficiarul extern și banca finanțatoare în cazul creditelor cumpărător cuprind o serie de clauze care vizează aspectele tehnice de derulare a operațiunii de creditare, condiții obligatorii pentru ambele părți, garanțiile pe care beneficiarul le dă băncii, termenii financiari etc. Toate acestea urmăresc să asigure o bună funcționare a creditului, diminuarea riscurilor și executarea promptă și corectă a obligațiilor reciiproce.

Printre condiții se pot exemplifica:

— cele ce trebuie îndeplinite de îndată ce s-a semnat convenția de credit, cum ar fi obligația importatorului de a confirma băncii prin intermediul unor instituții de consultanță juridică agreeate de aceasta, respectarea legislației în vigoare în țara beneficiarului cu privire la transferul în valută în străinătate.

— cele ce sînt obligatorii înaintea începerii efectuării tragerilor asupra băncii, cum ar fi constituirea și aprobarea dosarelor de asigurare a creditului.

— cele ce sînt prealabile finanțării de către bancă a fiecărui contract de livrare, cum ar fi achitarea avansurilor convenite către furnizori la datele tragerilor efectuate asupra băncii.

La rîndul său băncii trebuie să-i revină de asemenea o serie de obligații. Astfel, este indicat ca printr-o clauză să i se ceară băncii să-i informeze atît pe garant cît și pe împrumutat de eventuala absență a unor documente care să împiedice utilizarea creditului. Printr-o altă clauză trebuie precizate modalitățile de introducerea în convenție a fiecărei comenzi precum și obligația băncii de a notifica acordul COFACE pentru aceasta. Pentru comenzile de materiale și de prestații se vor prevedea modalități de reglementare speciale, ținînd cont că COFACE nu acoperă riscurile de fabricație pentru comenzile de materiale decît în măsura în care furnizorul a primit un avans pentru comanda respectivă.

Este necesar să se acorde o atenție deosebită clauzelor de exigibilitate anticipată a creditelor și de întrerupere a creditării. În acest sens trebuie prevăzute termene precise în cazul neplătii unor sume scadente, situație ce se poate datorator unor cauze multiple, pentru a se evita solicitarea rambursării integrale a creditului și astfel anularea poate a întregului contract comercial.

Garanțiile acordate băncilor de către COFACE țin cont de calitatea importatorului, așa cum s-a arătat. Dacă importatorul este o societate de stat, garanția COFACE va asigura riscul politic (care include riscul de neplată) iar dacă acesta este o întreprindere particulară garanția se dă pentru riscul politic și pentru riscul de insolvabilitate. Dacă COFACE nu acceptă să garanteze decît pentru riscul politic, creditul cumpărător nu se va putea acorda decît după obținerea de către beneficiarul extern a unei garanții de solvabilitate acordată de o bancă de prim ordin agreeată de Administrație. În cazul în care beneficiarul este filiala unui grup multinațional francez sau străin, Administrația franceză va putea cere ca societatea mamă să garanteze pentru bonitatea financiară a filialei sale.

Un alt sistem de garanții pe care îl solicită băncile este emiterea de către cumpărătorul străin de bilete la ordin în favoarea băncii creditoare (sau șefului de filă în cazul creditelor consorțiale) cuprinzînd sume aferente ratelor de rambursat și dobînzilor datorate. Aceste bilete la ordin sînt remise băncii în luna următoare semnării convenției împreună cu o scrisoare de mandat irevocabilă.

uma care figurează în biletele la ordin privind ratele de ambursat se referă la plafonul maxim de credit consimțit de bancă beneficiarului. La finele perioadei de utilizare, banca, în baza scrisorii de mandat, va indica pe biletele la ordin respective volumul de credite efectiv angajat, modificând totodată scadențele, în cazul în care începutul perioadei de rambursare a fost modificat ulterior remiterii biletelor la ordin de către beneficiar.

Acestui sistem îi sînt aduse o serie de critici de către eneficiarii de credite. Astfel, dacă biletele la ordin sînt accidental pierdute de către bancă și ele sînt prezentatemprumutatului la plată de către un purtător care poate fi chiar de bună credință, imprumutatul nu este exonerat de obligația de restituire a creditului față de bancă. De aceea scrisoarea de mandat irevocabilă este necesar să se includă o clauză care să prevadă eliberarea de obligații amprumutatului odată cu achitarea biletelor la ordin.

Dobinzile practicate pentru creditele cumpărător sînt xate de Administrația franceză în funcție de data semnării contractului comercial. În general ele rămîn fixe pe urata creditului respectiv. Nivelul lor diferă în funcție de radul de dezvoltare al țării cumpărătoare și de perioada e creditare.

Pe lângă dobînzii, băncile percep o serie de alte speze. Astfel, dacă cheltuielile de timbru, taxele și impozitele pentru creditele respective aplicate în Franța cad în sarcina băncii, cele aplicate în străinătate revin beneficiarului. Băncile percep de asemenea un comision asupra plafoanelor de credite aprobate și neutilizate, care variază între 0,3 și 0,5 la sută pe an. Momentul din care începe calculul acestor comisioane poate fi data încheierii convenției de redit pentru comenzile lansate înaintea acestora sau data ncluderii în convenție a fiecărei comenzi pentru cele ulterioare. În fine, băncile percep în plus comisioane de gestiune pentru operațiunile efectuate, aceste comisioane vîind între 0,3 și 0,5 la sută aplicate asupra sumelor plătite furnizorilor și dobînzilor. Reglarea lor se face semestrial.

B. Creditul furnizor este ales, așa cum am văzut în special pentru rapiditatea și suplețea cu care el poate fi rganizat.

Convențiile financiare negociate direct între furnizor și eneficiar fac mai puțin obiectul unor reglementări precise au a unor practici permanente și general acceptate, fiind ezultatul acordului reciproc al părților în funcție de interesele fiecăreia și de priceperea sa. De aceea ambii parteneri trebuie să acorde o atenție deosebită atît modului de edactare a clauzelor respective cit și reglementărilor care uvernează operațiunile conexe acestor categorii de credite.

În convenție trebuie definit clar punctul de începere a reditării. Astfel, acesta poate fi spre exemplu data fieărei expediții pentru furnituri sau ultima zi a fiecărei ini pentru prestările de servicii. De asemenea trebuie recizată data plății. Aceasta poate fi o dată fixă stipulată n contractul comercial sau o dată stabilită la un anumit nterval (spre exemplu o lună) de la emiterea facturii. Definierea acestor noțiuni depinde de conjunctură, de interese și de raportul de forțe existent între furnizor și beneficiar. Ele sînt însă deosebit de importante pentru calculul obînzilor și pentru evitarea eventualelor divergențe.

În cererea de asigurare a creditului pe care furnizorul depune la COFACE el trebuie să specifice explicit volumul de credite consimțit beneficiarului. Dacă în factură urvine o sumă superioară cele ce figurează în cererea sa, furnizorul va trebui să actualizeze informațiile depuse la COFACE și să ceară Băncii Franceze de Comerț Exterior utorizația de a mobiliza sumele respective (de a le sconta) pînă la nivelul celor facturate. În caz contrar el se va găsi n situația de a i se refuza scontarea unor sume superioare elor indicate în cererea sa de garanție din partea COFACE.

Dacă COFACE nu garantează împotriva riscului de insolabilitate a beneficiarului extern, organismele bancare franceze solicită furnizorului o dobîndă majorată cu cca 0,50 la sută pentru remunerarea acestui risc. Această majorare poate fi negociată cu banca, în funcție de situația

concretă atunci cînd beneficiarul este o filială a unui grup francez.

În situația livrărilor complexe beneficiarul prevede adesea reținerea unei garanții ca procent din suma datorată pînă la recepționarea definitivă a echipamentelor, utilajelor sau lucrărilor în cauză, garanție pentru bună funcționare și pentru protejarea contra riscului viciilor ascunse. Pentru a putea încasa imediat această creanță furnizorul trebuie să remită cumpărătorului străin o cauțiune bancară ca dispensă de la reținerea garanției.

Rata dobînzii prevăzută în convențiile de credit furnizor poate fi cea fixată de Administrația franceză, în funcție de data semnării contractului și de nivelul de dezvoltare al țării importatoare. Nivelul dobînzii va rămîne fix pe perioada de execuție a contractului. În caz că Administrația franceză modifică rata dobînzii, rata precedentă rămîne în vigoare încă trei luni, fiind aplicabilă contractelor în curs de negociere și semnate în acest interval. Această prevedere este valabilă și pentru creditele cumpărător, beneficiarul extern avînd tot interesul să cunoască dobînzile respective.

La dobînda fixată de Administrație sînt scontate efectele prezentate de furnizor în baza creanțelor asupra străinătății, efectuîndu-se mobilizarea sumelor respective. Convenția fiind rezultatul liberei voințe a celor două părți contractante, rata fixată între ele poate diferi de cea stabilită de Administrație. În acest caz furnizorul va putea obține beneficii din diferența de dobîndă sau, în cazul în care este interesat în livrarea cu orice preț va suporta pierderea (cînd dobînda din contract este inferioară), urmînd să-și acopere această pierdere pe alte căi (spre exemplu prin preț). Tot prin preț furnizorul va trebui să-și acopere cheltuielile de gestiune ocazionate de acordarea creditului furnizor.

Pe lângă dobînzii, furnizorul poate solicita beneficiarului să achite și contravaloarea altor speze bancare percepute cu ocazia mobilizării creanțelor respective.

Unii furnizori pot cere importatorului să plătească dobînzii diferite la sumele datorate pe perioada dintre momentul nașterii creanței ca urmare a livrării și momentul mobilizării prin scont a efectelor respective. Beneficiarul însă trebuie să acorde o atenție deosebită nivelului acestor dobînzii avînd în vedere că dobînda plătită de el pentru creditul furnizor se calculează prorata temporis din momentul nașterii creanței. Prin urmare lui i se poate eventual solicita numai un supliment de dobîndă calculat ca diferență între rata dobînzii bancare la creditele pe termen scurt aplicată societăților de prim rang care este practic cea mai mică pe piață financiară pentru creditele pe termen scurt) și rata dobînzii stabilită de Administrația franceză pentru creditele de export.

Pentru a putea face apel la credite de export, fie ele furnizor sau beneficiar, Administrația franceză solicită respectarea unei serii de reguli printre care enumerăm:

— Cumpărătorul trebuie să aibă sediul social în afara teritoriului francez.

— Contractul comercial trebuie să prevadă explicit transferul de proprietate, creanța asupra cumpărătorului străin trebuie să fie certă ca sumă și durată iar furnizorul francez trebuie să-și mențină controlul tehnic al operațiunii pe toată durata de execuție a contractului.

— Prin contract trebuie să se recunoască competența Camerei de Comerț Internaționale, a Camerei de Comerț de la Stockholm sau a celei de la Zürich și care va aplica legea prevăzută în contract în caz de litigiu. În aceste condiții numai hotărîrea dată în favoarea furnizorului francez va permite încasarea de către furnizor a garanției prevăzute din partea COFACE.

Pe lângă aspectele legate strict de creditele de export un importator trebuie să cunoască și faptul că atunci cînd contractele impun furnizorului depunerea unor cauțiuni (de bună execuție, de restituire a avansurilor primite etc.), acesta poate solicita COFACE asigurarea contra riscului de încasare abuzivă a lor.

În ceea ce privește organismele bancare care acordă credite de export acestea pot fi orice bancă comercială sau Banca Franceză de Comerț Exterior.

În perioada de fabricație o întreprindere producătoare poate să beneficieze sau nu de comenzi ferme. Ea însă are nevoie de credite pentru a putea achiziționa materialele necesare și a efectua cheltuielile ocazionate de producție. Întreprinderea practic nu dispune în această perioadă de creanțe asupra cumpărătorilor externi. Cu toate acestea o bancă poate să-i acorde credite cu o scadență de unul sau doi ani, concretizate în bilete la ordin reînnoibile la trei luni. Banca Franceză de Comerț Exterior poate avaliza aceste bilete, ele devenind astfel reescontabile la Banque de France și negociabile pe piața monetară.

În ceea ce privește creditele de export acordate pentru livrările efectuate de furnizori francezi, Banca Franceză de Comerț Exterior finanțează în totalitate scadențele ce depășesc șapte ani. În acest scop ea primește avansuri de la Trezorerie sau emite împrumuturi în obligațiuni pe piața financiară.

Băncile comerciale preiau finanțarea scadențelor inferioare termenului de șapte ani. O anumită parte din creditele pe care le consimt băncile comerciale pentru operațiunile de export poate fi scontată la Banca Franceză de Comerț Exterior în mod imediat, diferența urmând a fi admisă la scont la termene ulterioare. La rândul său Banca Franceză de Comerț Exterior poate mobiliza aceste sume prin reescont la Banque de France.

Așa cum arătam la început, problemele legate de angajarea creditelor de export sînt similare în majoritatea țărilor dezvoltate. Prin urmare, recomandările cu privire la alegerea categoriei de credite de export și o serie de clauze contractuale sînt general valabile. Bineînțeles, de la țară la țară există particularități care trebuie cunoscute de beneficiarii acestor credite. Așa cum se știe, în Statele Unite ale Americii spre exemplu, principala agenție care acordă credite de export, atât furnizor cît și cumpărător este Export Import Bank (Eximbank). Ea colaborează cu băncile comerciale pentru finanțarea exporturilor pe termen mediu și cu companiile de asigurări pentru garantarea acestora, sectorul public asumîndu-și responsabilitatea asigurării riscurilor politice iar companiile de asigurări pe cea a riscurilor comerciale. În scopul acordării acestor garanții a fost creată în 1961 Foreign Credit Insurance Association din care fac parte Eximbank și companii de asigurări private.

Un exemplu diferit îl constituie Marea Britanie unde nu există un organism bancar de stat prin care să se acorde credite de export. Acestea sînt acordate prin intermediul băncilor private (băncile comerciale pentru credite pe termen mediu și scurt și merchant banks pentru creditele acordate unor proiecte specifice pe termen mediu și lung). Aceste credite sînt mobilizabile prin reescont la Banca Angliei atunci cînd ele sînt garantate de către un organism specializat de stat; Export Credit Guarantee Department.

Odobescu EMANUEL
Banca pentru Agricultură
și Industrie Alimentară

Restructurări în producția și comerțul mondial

Criteriul intensității energetice a ramurilor

1. Prețul țițeiului și previziunile macroeconomice

Creșterea prețului petrolului din ultimii zece ani a exercitat o influență determinantă asupra evoluției produsului intern brut real și asupra inflației în țările membre OCDE.

Acesta a fost motivul pentru care evoluția prețului energiei a reprezentat și continuă să reprezinte unul din principalele elemente de incertitudine în cadrul previziunilor pe termen scurt, elaborate de secretariatul OCDE. Astfel, în primele luni ale anului 1983 scăderea prețului de import al țițeiului a fost destul de sensibilă (de aproximativ 15% în termeni nominali în raport cu nivelul mediu al anului 1982), determinînd o scădere a facturii petroliere nete în țările membre OCDE cu aproximativ 30 miliarde de dolari (0,4% din P.I.B.-ul produs în această zonă).

În considerațiile ce vor fi expuse în continuare (preluate din revista „Perspectives économiques de l'OCDE” nr. 33, iulie 1983), privind perspectivele creșterii economice în țările membre OCDE, se pornește de la ipoteza că prețul țițeiului (exprimat în termeni nominali) va rămîne constant pînă la sfîrșitul anului 1984 la nivelul mediu din luna mai 1983.

Conform opiniei specialiștilor, cele două șocuri petroliere din anii 1973—1974 și 1979—1980 au avut ca principale consecințe următoarele:

1) cele două majorări ale prețului țițeiului au avut un puternic efect inflaționist, fiecare dintre ele ridicînd nivelul general al prețurilor OCDE cu aproximativ 2 puncte procentuale. Acest efect s-a propagat în spirală prin intermediul salariilor și prețurilor în anii următori, cifra de mai sus amplificîndu-se de cîteva ori. Se remarcă de asemenea că „efectele propagate” au fost mai puțin pronunțate după cel de-al doilea șoc petrolier, decît după primul.

2) La origine, cele două șocuri petroliere au determinat realizarea unui transfer de venituri în favoarea țărilor membre OPEC și în defavoarea țărilor membre OCDE și a celor în curs de dezvoltare neproducătoare de țiței, echivalent cu aproximativ 2% din valoarea produsului intern brut al țărilor membre OCDE. Acest transfer a determinat reducerea cererii mondiale în măsura în care creșterea cheltuielilor din țările producătoare de țiței a fost mai lentă decît scăderea cheltuielilor consumatorilor și firmelor din țările membre OCDE și a țărilor în curs de dezvoltare neproducătoare de țiței. După primul șoc petrolier această etapă a durat aproape patru ani — pînă la sfîrșitul anului 1977 — cînd excedentul curent al țărilor membre OPEC (fără rezervele acumulate anterior), practic a dispărut. După cel de-al doilea șoc petrolier, ajustarea a fost mai rapidă, balanța curentă a țărilor membre OPEC regăsindu-și echilibrul la capătul a numai trei ani.

3) Nivelul prețului combustibililor produși în țările membre OCDE a urmat (cu un anumit decalaj) majorarea prețurilor internaționale ale țițeiului. Ca urmare a creșterii mai lente a cheltuielilor în sectorul energetic, decît diminuarea acestora în restul sectoarelor economice, creșterea reală s-a restrîns pe ansamblul economiei. Ca urmare a majorării progresive a investițiilor în sectorul energetic, acest efect depresiv s-a estompat după cîteva ani.

4) După cum se știe, orice modificare a prețurilor produselor petroliere conduce inevitabil, prin incidente pe care le are asupra nivelului general al prețurilor, la o modificare implicită a orientării politicii bugetare sau monetare. În plus, o asemenea modificare poate provoca o deviere explicită de la politica economică pe ansamblu. Interpretată din aceste puncte de vedere, orientarea adoptată de către țările industrializate, ca urmare a primului șoc petrolier s-a caracterizat printr-o politică monetară restrictivă, diferențiată de la o țară la alta în ceea ce privește momentul intervenției statului. În majoritatea țărilor industrializate, politica bugetară a luat o turnură inflaționistă pentru a compensa incidentele deflaționiste exercitate asupra cererii, de creșterea prețurilor produselor petroliere.

În schimb, după cel de-al doilea șoc petrolier politica monetară a fost orientată, în general, de o manieră care să permită neutralizarea consecințelor inflaționiste, dobîn-

(Continuare în pag. 13)

PROGRAMUL MANIFESTĂRII ȘTIINȚIFICE

ZILELE ACADEMICE ECONOMICE

(7-9 iunie 1984)

ORGANIZATĂ DE SECȚIA DE ȘTIINȚE ECONOMICE ȘI SOCIOLOGIE
A ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA, ÎMPREUNĂ CU SECȚIA DE ȘTIINȚE
ECONOMICE A ACADEMIEI DE ȘTIINȚE SOCIALE ȘI POLITICE, INSTITUTUL CENTRAL
DE CERCETĂRI ECONOMICE ȘI ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE, CU TEMA
DEZVOLTAREA ECONOMICĂ-SOCIALĂ A ROMÂNIEI ÎN PERIOADA 1944-1984

Secțiunea I:

AVUȚIA NAȚIONALĂ

1. Avuția națională — generator al dezvoltării economico-sociale a României (acad. prof. Manea Mănescu, președintele Secției de științe economice și sociologie a Academiei R. S. România)
2. Probleme actuale ale progresului tehnic în economia națională (prof. dr. Emilian Dobrescu, membru corespondent al Academiei R. S. România)
3. Considerații privind calculul avuției naționale (dr. I. Nicola, dr. V. V. Dumitrescu, D. Șandru)
4. Prețurile și evaluarea unor componente ale avuției naționale (dr. Gh. Șică)
5. Calitatea resurselor umane — element fundamental al avuției naționale (prof. dr. M. Bulgaru, dr. M. Băcescu, dr. R. Stroe, D. Marin, dr. I. Talabur)
6. Unele probleme economice-metodologice privind clasificarea și evaluarea resurselor naturale neregenerabile (dr. Aurel Iancu, director adjunct, Institutul de Economie Industrială)
7. Cu privire la calculul valorii terenurilor agricole (dr. ing. S. Hartia, Institutul de Economie Agrară)
8. Cu privire la problema evaluării pământului (Fr. Szabo, cercetător științific principal, Institutul de Planificare și Prognoză)
9. Aspecte ale evaluării bogățiilor subsolului (dr. ing. Ioan Folea)
10. Fondul forestier (dr. ing. I. Milescu, membru corespondent al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură)
11. Resursele de apă (dr. V. V. Dumitrescu, St. Dinculescu, D. Bivolaru)
12. Probleme ale evaluării fondurilor fixe (M. Hlevca, D. Șandru)
13. Probleme metodologice ale cuantificării eficienței fondurilor fixe (dr. M. Horovitz, șef sector, Institutul de Economie Socialistă)
14. Probleme metodologice ale determinării eficienței utilizării fondurilor fixe în industrie (ing. P. Ghimbuluț, A. Ionescu, Gh. Iliescu)
15. Știința și tehnologia — componentă de bază a avuției naționale (ing. Nicolae M. Nicolae)
16. Informația ca element al avuției naționale (prof. dr. M. Drăgănescu, membru corespondent al Academiei R. S. România)
17. Avuția populației (dr. M. Vasilescu, C. Prisăcaru, S. Somașan)
18. Avuția națională și factorii de creștere (prof. dr. M. Bulgaru, dr. A. Bulgaru)
19. Creșterea avuției naționale — obiectiv esențial al planurilor de dezvoltare economico-socială (dr. A. Rosen, dr. St. Militaru)
20. Asigurarea legăturii dintre balanța produsului social și balanța avuției naționale (M. Hlevca, D. Șandru)
21. Un model cibernetic al avuției naționale (dr. M. Altăr)
22. Gestiunea eficientă a avuției naționale (I. Bichi, director adjunct, Institutul de Finanțe, Prețuri și Circulație monetară)
23. Dezvoltarea structurilor sociale în cadrul sistemelor de așezări și creșterea avuției naționale (prof. dr. doc. C. Ionescu, membru al Academiei de Științe Sociale și Politice, dr. Ioan I. Matei)
24. Preocupări privind evaluarea avuției naționale ale unor organisme internaționale și publicații periodice (dr. L. Turdeanu, prof. dr. N. Marcu)

Secțiunea II:

PLANIFICARE ȘI PROGNOZĂ

1. Președintele Nicolae Ceaușescu, făuritor al strategiei și tacticii dezvoltării planificate a României (dr. ing. C. Caloianu, director, Institutul de Planificare și Prognoză)
2. Modernizarea structurii de ramură a economiei în direcția creșterii eficienței economice, cerință a planificării și prognozării (prof. dr. I. Trăistaru, Universitatea din Craiova)
3. Optimizarea proporțiilor dintre sectoarele primar, secundar și terțiar — în centrul activității previzionale (prof. dr. Valentin Nicolae, Academia de Studii Economice)
4. Considerații cu privire la fundamentarea ritmurilor de dezvoltare ca problemă esențială a planificării (conf. dr. Dumitru Ciucur, lector dr. Constantin Popescu, Academia de Studii Economice)
5. Programele și prognozele pe termen lung de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică, bază a dezvoltării și modernizării economico-sociale a țării (dr. G. Sonea, șef sector, Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie)
6. Probleme ale planificării resurselor energetice în procesul înfăptuirii independenței energetice a țării (dr. Virgil Dincă)
7. Probleme ale planificării dezvoltării agriculturii în condițiile noii revoluții agrare (ing. M. Busuioceanu)
8. Planificarea volumului, structurii și eficienței investițiilor (conf. dr. I. Staicu, Academia de Studii Economice)
9. Creșterea demografică, obiectiv de bază al planificării și prognozării (prof. dr. V. Sora, decan, conf. dr. Ilie Cristache, asist. Mircea Despa, Academia de Studii Economice)
10. Planificarea forței de muncă, a pregătirii și perfecționării cadrelor și implicații asupra realizării unei noi calități în toate domeniile de activitate (prof. dr. P. Burloiu, Academia de Studii Economice)
11. Planificarea prețurilor în perspectiva exigențelor de creștere a eficienței economice (dr. C. Tudoran)
12. Perfecționarea sistemului de indicatori ai planificării (F. Szabo, șef de sector, Institutul de Planificare și Prognoză)
13. Previzionarea introducerii progresului tehnic, factor esențial al creșterii eficienței economice (dr. M. Dinu)
14. Creșterea rolului normativelor și normelor în fundamentarea și înfăptuirea planurilor (M. Biji, cercetător principal, Institutul de Planificare și Prognoză)
15. Îmbunătățirea sistemului informatic al planificării și previzionării (ing. H. Mănescu, director, Centrul de calcul C.S.P.)
16. Utilizarea tot mai largă a metodelor moderne economico-matematice la elaborarea planurilor și prognozelor (dr. E. Topală, șef sector, Institutul de Planificare și Prognoză)
17. Perfecționarea instrumentelor previzionale private și sistem (prognoze, planuri cincinale, planuri anuale, programe directivă, programe de măsuri) (dr. L. Cazan)
18. Reglare și autoreglare în conducerea planificată a sistemului economiei naționale (prof. dr. St. Arsene, Academia de Studii Economice)
19. Perfecționarea planificării în lumina exigențelor noului mecanism economico-financiar (prof. dr. C. Danciu, Academia de Studii Economice)
20. Accentuarea rolului factorilor intensivi de creștere a venitului național, obiectiv prioritar al planurilor și programelor de dezvoltare economico-socială (dr. St. Militaru)
21. Coordonarea planurilor în structură de ramură, departamentală, teritorială și socială (I. Melinte, cercetător științific principal, șef sector, Institutul de Planificare și Prognoză)
22. Aplicarea principiului centralismului democratic în conducerea planificată a economiei naționale (dr. Ari Bulgaru, cercetător științific principal, Institutul de Planificare și Prognoză)
23. Planificarea dezvoltării comerțului interior — componentă principală a creșterii nivelului de trai (prof. dr. E. Barat, Academia de Studii Economice)
24. Dezvoltarea economică planificată și modificări în structura socială a țării (prof. dr. Ovidiu Bădina, membru al Academiei de Științe Sociale și Politice)

Secțiunea III:

INDUSTRIE, CONSTRUCȚII, TRANSPORTURI

1. Concepția președintelui Nicolae Ceaușescu privind accentuarea rolului și acțiunii factorilor intensivi în dezvoltarea industriei în etapa actuală. Aportul cercetării economice (prof. dr. Barbu Gh. Petrescu, director general, Institutul Central de Cercetări Economice)
2. Industria României în anii 1944—1984 (dr. ing. Corneliu Russu, director, Institutul de Economie Industrială, prof. dr. ing. Constantin Bărbulescu, șef de catedră, Academia de Studii Economice, prof. dr. Tudor Homoș, șef de catedră, Institutul Politehnic București)
3. Afirmarea rolului conducător al clasei muncitoare în procesul făuririi noii orânduiri în România (prof. dr. Ovidiu Bădina, membru al Academiei de Științe Sociale și Politice, prof. dr. Florian Balaure, Academia „Ștefan Gheorghiu“)
4. Criterii și direcții de modernizare a structurii pe ramuri a industriei românești (conf. dr. Marcela Livadă, Academia de Studii Economice)
5. Direcții prioritare în utilizarea eficientă a resurselor — cerință obiectivă a creșterii economice intensive (conf. dr. Alexandrina Lăudatu, lector dr. Ilie Gavrilă, lector dr. Tatiana Gavrilă, Academia de Studii Economice)
6. Lărgirea bazei proprii de materii prime și realizarea independenței energetice a țării — orientare strategică în dezvoltarea economică a României (Radu Burbea,

cercetător științific principal, șef de sector, Viorica Răducanu, cercetător științific principal, Ștefan Răgălie, cercetător științific principal, Nicolae Mititica, cercetător științific principal, Institutul de Economie Industrială)

7. Sarcini actuale în domeniul recuperării și refolosirii surselor de energie, a materialelor, pieselor și subansamblelor (dr. Vasile Bogdan, cercetător științific principal, șef de sector, Institutul de Economie Industrială)
8. Abordarea sistemică și posibilități de modelare a procesului de recuperare a resurselor secundare în industrie (conf. dr. Ioan S. Rațiu, lector dr. Camelia Rațiu-Suciu, Academia de Studii Economice)
9. Politica investițională a României (prof. dr. Ion Românu, membru al Academiei de Științe Sociale și Politice, conf. dr. Marcel Stoica, lector Ion Ioniță, Academia de Studii Economice)
10. Rolul amortizării în dezvoltarea economică de tip intensiv (lector dr. Maria Dimitriu, asistent Ștefan Popa, Academia de Studii Economice)
11. Aspecte ale determinării raportului între investițiile productive și cele neproductive (conf. dr. Ion Cămășoiu, Academia de Studii Economice, Lucian Albu, cercetător științific, Institutul de Economie Industrială, George Georgescu, cercetător științific, Institutul de Economie Socialistă)
12. Posibilități de creștere a eficienței utilizării fondurilor fixe în industria constructoare de mașini (conf. dr. Margareta Costea, lector dr. Viorel Lefter, Academia de Studii Economice)
13. Înfăptuirea programelor de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică — condiție hotărâtoare a realizării noi calități în industrie (Elena Pelinescu, cercetător științific, Institutul de Economie Industrială)
14. Realizări și perspective în ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor industriale românești (prof. dr. ing. Ion Stăncioiu, Institutul Politehnic București)
15. Realizări și perspective în domeniul creșterii siguranței în funcționarea instalațiilor complexe energetice și chimice (conf. dr. ing. Adrian Gheorghe, Institutul Politehnic București)
16. Concentrarea și specializarea producției industriale — factori de creștere a eficienței activității productive (Dan Sava, cercetător științific principal, șef de sector, Institutul de Economie Industrială)
17. Dezvoltarea industriei construcțiilor de mașini din țara noastră în perspectivă (Olga Mihăescu, cercetător științific principal, Institutul de Economie Industrială)
18. Coordonate ale dezvoltării industriei chimice în România (Nicoleta Hornianschi, cercetător științific principal, Gheorghe Manea, cercetător științific principal, Institutul de Economie Industrială)
19. Direcții de îmbunătățire a folosirii resurselor în construcții în vederea creșterii eficienței economice (conf. dr. Mihai Socolescu, lector dr. Victor Radu, Academia de Studii Economice)
20. Noile reglementări privind elaborarea documentației de deviz și importanța lor pentru aplicarea eficientă a acordului global generalizat în construcții-montaj

(lector dr. Victor Radu, asist. Dan Popescu, Academia de Studii Economice)

21. Optimizarea structurilor transporturilor (dr. Iulian Tudose, Radu Olimpiu, dr. Alexandru Mihăilescu, cercetător științific principal, șef de sector, Institutul de Economie Industrială)
22. Probleme actuale ale calculului și planificării productivității muncii în întreprinderile industriale (lect. dr. Ioan Ursachi, Academia de Studii Economice)
23. Perfecționarea organizării producției și a muncii, factor de creștere a productivității muncii (dr. Iulian Ploștinaru, lect. dr. Constantin Popescu, Academia de Studii Economice)
24. Direcții prioritare de modernizare a conducerii macroeconomice în etapa actuală (lect. dr. Ovidiu Nicolescu, prodecan, Academia de Studii Economice)
25. Coordonate ale perfecționării programării producției industriale în condițiile actualului mecanism economic (lect. dr. Mihai Fediuc, lect. dr. George Moldoveanu, Academia de Studii Economice)
26. Dezvoltarea cercetării ergonomice — premisă a organizării pe baze științifice a muncii (lector dr. Aurel Manolescu, Academia de Studii Economice)
27. Direcții de perfecționare-a aprovizionării tehnico-materiale (lect. dr. Mihai Pricop, lect. dr. Gheorghe Băsanu, Academia de Studii Economice)
28. Planificarea aprovizionării tehnico-materiale în concordanță cu cerințele noi calități a dezvoltării economico-sociale (prof. dr. Nicolae Fulgeanu, Academia de Studii Economice)
29. Abordarea sistemică și modelarea proceselor de aprovizionare tehnico-materială (ing. Constantin Mihăescu, lect. dr. Camelia Rațiu-Suciu, Academia de Studii Economice)

Secțiunea IV:

AGRICULTURA

1. Făurirea unei agriculturi intensive, moderne, de înaltă productivitate — obiectiv central al politicii agrare a Partidului Comunist Român (prof. dr. ing. Ion Ceaușescu, membru al Academiei de Științe Agricole și Silvice)
2. Științele agricole — forță de producție hotărâtoare pentru progresul agriculturii (prof. dr. Tiberiu Mureșan, președintele Academiei de Științe Agricole și Silvice)
3. Agricultură României în anii 1944—1984 (Dumitru Dumitru, membru corespondent al Academiei de Științe Agricole și Silvice, director, Institutul de Economie Agrară)
4. Revoluția agrară socialistă în România (prof. dr. Marin Popescu, Academia „Ștefan Gheorghiu“)
5. Dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale a agriculturii (prof. dr. doc. Bujor Mănescu, Academia de Studii Economice, conf. dr. Vidu Bidileanu, Academia „Ștefan Gheorghiu“, prof. dr. Sabin Ilica, Institutul Agronomic „Nicolae Bălcescu“)

6. Creșterea capacității productive a pământului și gospodărirea lui rațională (dr. Ing. Corneliu Răuță, membru corespondent al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură)
7. Perfecționarea mecanismului economico-financiar în agricultură (Ion Rușinaru)
8. Autogestiunea economică — principiu de bază al autoconducerii unităților agricole socialiste (prof. dr. Florin Glică, conf. dr. Mariana Ioniță, Institutul Agronomic „Nicolae Bălcescu” București)
9. Perfecționarea organizării producției și a muncii în unitățile agricole socialiste (prof. dr. Petre Magazin, conf. dr. Aurel Caea, Institutul Agronomic „Ion Ionescu de la Brad” Iași, dr. Victor Costin, Stațiunea de Cercetări agricole Podul-Iloaiei Iași)
10. Concentrarea, profilarea și specializarea unităților agricole socialiste (conf. dr. Dumitru Cițu, dr. Marian Constantin, Universitatea din Craiova, ing. Ștefan Deculescu, Stațiunea de cercetări agricole Șimnic Craiova)
11. Sistemele zonale de agricultură (dr. ing. Serghie Hartia, Institutul de Economie Agrară, dr. Constantin Gib, membru corespondent al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură, dr. Ștefan Crăciun, Stațiunea de cercetări agricole Lovrin — Timișoara, ing. Ioan Catarig, DGAIA, județul Mureș, ing. Ion Nițu, DGAIA, județul Giurgiu, dr. Aurel Lup, Stațiunea de cercetări Valul lui Traian — Constanța)
12. Conducerea unităților agricole cu ajutorul mijloacelor de prelucrare automată a datelor (prof. dr. Constantin Anderca, conf. dr. Păun Otiman, Institutul Agronomic Timișoara, dr. Borivoi Popovici, Stațiunea de cercetări agricole Lovrin — Timișoara)
13. Conducerea fermelor de producție agricolă cu ajutorul mijloacelor de prelucrare automată a datelor (dr. Dan Stegăroiu, Stațiunea de cercetări agricole Turda, Cluj-Napoca, dr. Maria Vincze, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca, Cornelia Scutaru-Ungureanu, Cecilia Alexandri, Institutul de Economie Agrară)
14. Sistem informatic pentru conducere teritorială a agriculturii (dr. ing. Valeriu Pescaru, Centrul Informațional și de calcul al MAIA)
15. Satul românesc sub incidența transformărilor socialiste (dr. Vasile Bărbulescu)
16. Dezvoltarea multilaterală și creșterea producției agricole (prof. dr. Oprea Parpală, Academia de Studii Economice)
17. Creșterea eficienței activității economice în agricultură (dr. Florin Ciocoiu, Institutul de Economie Agrară, prof. dr. Boris Samochiș, prof. dr. Alexandru Benke, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca, prof. dr. Iosif Timen, Institutul Agronomic „Dr. Petru Groza” Cluj-Napoca)
18. Utilizarea resurselor de muncă și creșterea productivității muncii în agricultură. (dr. Octavian Gheorghiu, Institutul de Economie Agrară, Ștefan Cosma, Stațiunea de cercetări agricole Turda, Cluj-Napoca, Victor Ploae, Stațiunea de cercetări agricole Valul lui Traian, Constanța)
19. Știința și cercetarea prospectivă în agricultură. (dr. Maria Stroe, Institutul de Economie Agrară)
20. Căi de reducere a costurilor de producție în agricultură (Radu Patachi, Filon Toderoiu, Institutul de Economie Agrară)
21. Perfecționarea relațiilor de producție în agricultură (prof. dr. Sandu Costache, decan, conf. dr. Ileana Stănescu, conf. dr. Letiția Zahiu, Academia de Studii Economice)
22. Țărănimea — clasă socială de bază a societății socialiste (prof. dr. Constantin Sicrieru, conf. dr. Constantin Dropu, Universitatea „Al. I. Cuza” Iași)
23. Ridicarea nivelului de trai și îmbunătățirea calității vieții în mediul rural (Leonida Frățilă, Dobre Georgeta, Institutul de Economie Agrară).

Secțiunea V:

DEZVOLTAREA ECONOMIEI NAȚIONALE ÎN PROFIL TERITORIAL

1. Dezvoltarea economico-socială a României în profil teritorial (Ionel Desmireanu, membru al Academiei de Științe Sociale și Politice)
2. Perfecționarea planificării teritoriale corespunzător cerințelor dezvoltării economico-sociale echilibrate a tuturor județelor și localităților țării (Pompilia Lupu, cercetător științific principal, Institutul de Planificare și Prognoză, Mihai Grigoriu)
3. Dezvoltarea pe teritoriul țării a industriei și a principalelor ramuri ale acesteia (prof. dr. Petre Milcomete, membru al Academiei de Științe Sociale și Politice, prof. dr. Ene Marin, director, Centrul teritorial de cercetări economice Iași)
4. Principalele tendințe în evoluția producției agricole în profil teritorial (dr. Serghie Hartia, Institutul de Economie Agrară)
5. Trăsături caracteristice ale ridicării nivelului de trai al populației în corelație cu dezvoltarea economică în profil teritorial (prof. dr. Aurel Negucioiu, membru al Academiei de Științe Sociale și Politice)
6. Dezvoltarea economico-socială a județelor din Transilvania (Bistrița-Năsăud, Brașov, Cluj, Mureș, Sălaj, Sibiu) (conf. dr. Ion Nistor, lect. Petru Bințințan, Coman Oțetea, cerc. șt. princ., Centrul teritorial de cercetări economice Cluj-Napoca)
7. Dezvoltarea și modernizarea economiei județelor din Oltenia (Dolj, Gorj, Olt, Mehedinți și Vâlcea) (prof. dr. Constantin Bărbăcioru, director, Centrul teritorial de cercetări economice Craiova, dr. Constantin Stănescu, cerc. șt. princ., Elena Tobă, cerc. șt., Ion Enea-Smarandache, cerc. șt., Constantin Belu, cercetător științific, Valentin Lițoiu, economist, Centrul Teritorial de cercetări economice Craiova)
8. Mutații calitative în economia județelor din sud-vestul țării (Arad, Timiș, Caraș-Severin, Hunedoara) (conf. dr. Mihai Epuran, director, Centrul teritorial de cercetări economice Timișoara)

9. Dezvoltarea economico-socială a județelor din nordul Moldovei (Iași, Bacău, Neamț, Botoșani, Suceava) (conf. dr. Nicolae Stoica, prof. dr. Costache Secrieru, lect. dr. Vasile Munteanu, Centrul teritorial de cercetări economice Iași)
10. Fenomene demografice în profil teritorial (prof. dr. Vladimir Trebici, Academia de Studii Economice)
11. Politica partidului de utilizare rațională a forței de muncă în toate zonele țării (Gabriela Mircea-Frent, cercetător științific principal, Steliana Florea, Maria Aungurenci, cercetător științific, Doina Stefu, economist, Institutul de Planificare și Prognoză)
12. Platformele industriale — formă de concentrare teritorială rațională a producției (lect. Valerian Tobultoc, Academia de Studii Economice, Dorin Constantinescu, Revista Economică)
13. Schimbări intervenite în volumul structura și orientarea teritorială a fluxurilor de transport (conf. Gheorghe Tănase, conf. dr. Traian Sboră, Facultatea de Științe Economice, Universitatea din Craiova)
14. Dezvoltarea echilibrată a rețelei comerciale în profil teritorial (dr. Constantin Tudose, Ana Lucia Ristea, cercetător științific principal, șef sector, Institutul de Economia Comerțului Interior și a Turismului)
15. Sistematizarea teritoriului și a localităților, componente de bază a strategiei dezvoltării economico-sociale a țării (Adrian Leucuția, Iulian Ursache, cercetător științific principal, șef sector, Silvia Caragea, cercetător științific, Ileana Dumitrescu, cercetător științific, Institutul de Planificare și Prognoză)

Secțiunea VI:

MECANISMUL ECONOMIC ȘI EFICIENȚA ECONOMICĂ

1. Concepția programatică a președintelui Nicolae Ceaușescu privind perfecționarea continuă a mecanismului de funcționare a economiei naționale și creșterea eficienței economice (acad. Vasile Malinschi, prof. dr. Alex. Gheorghiu, decan, Academia de Studii Economice, Iugenia Bichi, director adjunct, Institutul de Finanțe, Circulație Monetară și Prețuri, dr. Gh. Răboacă, Institutul de Economie Socialistă)
2. Perfecționarea autoconducerii și autogestunii și rolul lor în creșterea eficienței economice (prof. dr. C-tin Topciu, șef catedră, lect. dr. Ion Stancu, Academia de Studii Economice)
3. Rolul bugetului de stat și al planurilor macrofinanciare în perfecționarea relațiilor financiare din economie în condițiile noului mecanism economico-financiar. (Gh. Boulescu, conf. dr. Florian Bercea, lector dr. Maria Bodnar — prodecan, Academia de Studii Economice)
4. Căi de valorificare a informației financiar-contabile în procesul de analiză și decizie la nivelul structurilor economiei naționale. (prof. dr. Victor Puchiță, șef catedră, conf. dr. L. Possler, conf. dr. M. Ristea — Academia de Studii Economice)
5. Rolul pîrghiilor financiare în adîncirea și consolidarea laturilor calitative ale mecanismului economico-financiar. (prof. dr. Nicolae Antoniu, Iugenia Bichi — director adjunct, Institutul de Finanțe, Circulație Monetară și Prețuri, conf. dr. Emil Negrea — Academia de Studii Economice)
6. Factorii calitativi ai dezvoltării economice și eficiența economică. (prof. dr. Alexandru Gheorghiu — decan, prof. dr. Dumitru Mărgulescu — șef catedră, prof. dr. Mircea Cristea — Academia de Studii Economice)
7. Timpul ca factor de influență a eficienței economice în procesele investiționale. (prof. dr. Ion Romănu, membru al Academiei de Științe Sociale și Politice, conf. dr. M. Stoica, Academia de Studii Economice, asist. M. Gheorghită, Academia de Studii Economice)
8. Probleme actuale ale creșterii productivității muncii și ale îmbunătățirii calității produselor. (prof. dr. Gh. Crețoiu, șef catedră, Universitatea București)
9. Politica P.C.R. de perfecționare a sistemului de prețuri — pîrghie importantă în aplicarea fermă a noului mecanism economic. (prof. dr. Constantin Ionete, conf. dr. Maria Cojocaru, Academia de Studii Economice)
10. Reducerea cheltuielilor materiale și de energie — direcție principală a creșterii eficienței economice. (prof. dr. Nicolae Bădilă, Institutul Politehnic București, Ovidiu Naneș, cercetător științific principal, Institutul de Economie Socialistă)
11. Evoluția costului unui loc de muncă în economia românească. (conf. dr. Dumitru Pîrvu, lect. Cătălin Iotici, Academia de Studii Economice)
12. Perfecționarea relațiilor de repartitie și de proprietate socialistă în lumina cerințelor creșterii eficienței și ale noului mecanism economic. (prof. dr. Marin Popescu, Academia „Ștefan Gheorghiu“, dr. Gh. Răboacă — șef sector, Institutul de Economie Socialistă)
13. Determinarea eficienței producției sociale în concordanță cu cerințele noului mecanism economico-financiar. (Gh. Zaman, cercet. științific principal, Institutul de Economie Socialistă)
14. Politica P.C.R. privind perfecționarea relațiilor financiar-monetare în perioada construcției socialiste. (prof. dr. Gh. Bistriceanu, Academia de Studii Economice)
15. Contribuția României, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, privind promovarea unei noi ordini în domeniul relațiilor financiar-valutare internaționale. (conf. dr. Paul Bran, Academia de Studii Economice, Marin Stelian)
16. Rolul instrumentelor financiar-monetare în perfecționarea mecanismului economic-financiar. (conf. dr. Eugen Vasilescu, lect. dr. Nicolae Dardac, Academia de Studii Economice)
17. Aplicarea fermă a acordului global pentru creșterea continuă a eficienței economice. (conf. dr. Cezar Basno, lector dr. Vasile Păușescu, Academia de Studii Economice)
18. Autocontrolul — instrument al întăririi autoconducerii muncitorești. (dr. Radu Ciurileanu, conf. dr. M. Boulescu, Academia de Studii Economice)
19. Problematika contabilității în condițiile perfecționării mecanismului economico-financiar. (conf. dr. Oprea Călin, conf. dr. Valeriu Voica, Academia de Studii Economice)
20. Sporirea valențelor informației financiar-contabile în condițiile folosirii echipamentelor electronice de calcul. (conf. dr. Ioan Roșca, conf. dr. Ion Negescu, conf. dr. Alex. Ștefănescu, Academia de Studii Economice)

Secțiunea VII:

PROCESE FUNDAMENTALE ÎN ECONOMIA MONDIALĂ CONTEMPORANĂ ȘI PARTICIPAREA ROMÂNIEI LA CIRCUITUL ECONOMIC MONDIAL

1. Concepția României, a președintelui Nicolae Ceaușescu cu privire la procesele de bază din economia mondială contemporană. (prof. dr. Costin Murgescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România)
2. Dezarmare — Dezvoltare, opțiuni fundamentale ale progresului contemporan în viziunea președintelui Nicolae Ceaușescu. (prof. dr. Gh. Dolgu, membru al Academiei de Științe Sociale și Politice)
3. Edificarea unei noi ordini economice internaționale — necesitate obiectivă a progresului în lumea contemporană. (prof. dr. Mircea Nicolaescu, șeful catedrei de Relații internaționale, Academia „Ștefan Gheorghiu“)
4. Realități ale procesului de edificare a noii ordini economice internaționale în lumina concepției președintelui Nicolae Ceaușescu. (Vasile Radu, cercetător principal, șef de sector, Radu Titircă — cercetător științific principal, Institutul de Economie Mondială)
5. Tendințe contradictorii în economia mondială contemporană. (prof. dr. Al. Puiu, prorector, Academia de Studii Economice)
6. Comerțul exterior al României între 1944—1984. (ing. Ion Vasile, dr. Iulian Dănescu, directori adjuncți, Institutul de Economie Mondială)
7. Criza economică mondială — trăsături definitorii. (prof. dr. Tudorel Postolache, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România)
8. Economia mondială la începutul unui ciclu de reînnoire globală a bazei tehnologice. (dr. Maria Popescu, „Revista Economică“)
9. Economia mondială între conflict și cooperare. (dr. Eugen Dijmărescu, șef de sector, dr. Mugur Isărescu, cercetător științific principal, Institutul de Economie Mondială)
10. Decalajele economice în contextul crizei mondiale contemporane. (N. S. Stănescu — membru al Academiei de Științe Sociale și Politice)
11. Al treilea deceniu al dezvoltării: evaluări și tendințe. (conf. dr. George Marin, Academia de Studii Economice)
12. Incidentele progresului științifico-tehnic asupra comerțului internațional. (ing. Aurel Nemeș, cercetător științific principal, Institutul de Economie Mondială)
13. Tendințe în sistemul monetar internațional actual. (prof. Barbu Zaharescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România)
14. Concepția României privind necesitatea dezvoltării cooperării economice între toate statele lumii. (prof. dr. Alexandru Albu, membru al Academiei de Științe Sociale și Politice)
15. Probleme actuale ale colaborării economice cu țările socialiste. (prof. dr. Grigore Botoi, Academia „Ștefan Gheorghiu“)
16. Coordonarea planurilor economiilor naționale, formă principală a adâncirii diviziunii internaționale a muncii între statele membre ale CAER. (prof. dr. Miha Părăluță)
17. Colaborarea economică a României cu țările în curs de dezvoltare. (dr. N. Nistorescu, cercetător științific principal, Institutul de Economie Mondială)
18. Colaborarea României cu țările capitaliste dezvoltate (Carmen Damșa și Cornel Albu, cercetători, Institutul de Economie Mondială)
19. Probleme ale politicii comerciale globale a Pieței comune — implicații pentru comerțul exterior românesc (dr. Aurel Ghibuțiu, cercetător principal, Institutul de Economie Mondială)
20. Concepția președintelui Nicolae Ceaușescu privind participarea eficientă a României la circuitul economic internațional. (prof. dr. N. Sută, șeful catedrei de Relații economice internaționale, conf. dr. Virgil Gheorghiuță, secretar științific al Senatului, Academia de Studii Economice)
21. Rolul cooperării în producție și al contractelor pe termen lung în comerțul exterior al României. (dr. Adrian Constantinescu, cercetător științific pr., dr. Victor Babiuc, cercetător științific principal, Institutul de Economie Mondială)
22. Creșterea eficienței exportului românesc de mașini și utilaje — exigență a politicii partidului de participare intensă a României la circuitul economic mondial (dr. Maria Cartas, cercetător principal, Institutul de Economie Mondială)
23. Îmbunătățirea structurii exportului, sarcină importantă a industriei chimice în cincinalul 1986—1990. (ing. C. Lazăr, cercetător științific principal, șef de sector, Institutul de Economie Mondială)
24. Tendințe în comerțul mondial cu materii prime și optimizarea asigurării necesarului economiei naționale a României. (ing. Octavian Rădulescu, cercetător științific principal, șef de sector, Institutul de Economie Mondială)
25. Posibilități de promovare a unui sector de înaltă eficiență a exportului agroalimentar al României: semințe și material săditor vitipomicol. (Virginia Ciompeanu, cercetător științific, Institutul de Economie Mondială)
26. Mutații intervenite pe plan mondial în utilizarea comerțului exterior ca instrument al dinamizării procesului de industrializare. Implicații pentru economia românească. (Costea Munteanu — cercetător științific, Institutul de Economie Mondială)

Secțiunea VIII:

CREȘTEREA NIVELULUI DE TRAI
ȘI A CALITĂȚII VIEȚII

1. Creșterea nivelului de trai și a calității vieții — țelul suprem al făuririi noii orânduiri în România. (dr. Constantin Grigorescu, director științific, Institutul de Economie Socialistă)
2. Asigurarea dreptului la muncă — condiție fundamentală a creșterii nivelului de trai și a ridicării calității vieții. (dr. Maria Stănescu, cercetător științific principal, șef de sector, Mihai Ștefan, cercetător științific principal, Institutul de Economie Socialistă)
3. Creșterea fondurilor sociale de consum — componentă esențială a îmbunătățirii nivelului de trai și calității vieții. (Maria Poenaru, cercetător științific principal, Maria Molnar, cercetător științific principal, Institutul de Economie Socialistă)
4. Caracterul științific, unitar și consecvent al politicii partidului și statului în domeniul alimentației populației. (prof. dr. Dumitru Dima, lect. dr. Dorina Stănescu, lect. dr. Ion Diaconescu, Academia de Studii Economice)
5. Politica consecventă a partidului și statului de ridicare continuă a calității și diversificarea sortimentelor în domeniul bunurilor de uz îndelungat. (prof. dr. Petre Băețoiu, decan, conf. dr. Alexandru Redeuș, conf. dr. Viorel Petrescu, lector dr. C. Pîslaru, Academia de Studii Economice)
6. Comerțul — factor de bază în înfăptuirea politicii P.C.R. de creștere continuă a nivelului de trai al populației. (conf. dr. Vasile Mercioiu, conf. dr. Dumitru Patrichi, Academia de Studii Economice)
7. Dezvoltarea și diversificarea serviciilor pentru populație — cerință a ridicării nivelului de trai și a calității vieții. (dr. Virgil Adăscăliței, director, dr. Aurel Vainer, cercetător științific principal, Institutul de Economie Comerțului Interior și Turismului)
8. Amplificarea aportului turismului la creșterea calității vieții. (dr. Petre Baron, cercetător științific principal, șef de secție, dr. Nicolae Ionescu Zlatev, cercetător științific principal, Institutul de Economie Comerțului Interior și Turismului)
9. Modificări structurale demoeconomice — expresie a ridicării calității vieții. (prof. dr. Virgil Sora, decan, conf. dr. Ilie Hristache, asist. Mircea Despa, Academia de Studii Economice)
10. Îmbunătățirea condițiilor de locuit ale populației și ridicarea calității vieții. (Grigore Vâlceanu, cercetător științific principal, șef de sector, Aurelian Dochia, cercetător științific, Institutul de Economie Socialistă)
1. Creșterea gradului de instruire și cultură al populației — premisă a dezvoltării și înfloririi multilaterale a

personalității umane. (Emanoil Rodica, cercetător științific principal, Badea Elena, cercetător științific, Institutul de Economie Socialistă)

12. Pregătirea profesională a forței de muncă și îmbunătățirea calității vieții. (dr. Steliana Peț, cercetător științific principal, Institutul de Economie Socialistă)
13. Politica P.C.R. de îmbunătățire a stării de sănătate a populației. (Vergiliu Iordache, cercetător științific principal, dr. Hilde Puwak, cercetător științific principal, Institutul de Economie Socialistă)

Secțiunea IX:

PERFECTIONAREA ÎNVĂȚĂMINTULUI
SUPERIOR ECONOMIC

1. Probleme actuale ale perfecționării învățămîntului superior economic în concordanță cu exigențele formulate de președintele Nicolae Ceaușescu. (prof. dr. Ilie Văduva, rectorul Academiei de Studii Economice)
2. Integrarea învățămîntului economic cu cercetarea și producția — realizări și tendințe. (conf. dr. Tudor Baron, prorector, Academia de Studii Economice, conf. dr. Virgil Gheorghită, secretar științific al Senatului Academiei de Studii Economice)
3. Rolul cercetării științifice la afirmarea școlii superioare economice ca factor de progres. (prof. dr. Gh. P. Apostol — membru al Academiei de Științe Sociale și Politice, prof. dr. Constantin Bărbulescu, șef de catedră, conf. dr. Vasile Mercioiu, Academia de Studii Economice)
4. Posibilitatea îmbunătățirii calității învățămîntului superior economic prin organizarea sa pe baza activității de cercetare științifică. (prof. dr. Petre Burlöiu, Academia de Studii Economice)
5. Pregătirea practică a studentului economist, condiție esențială a formării sale complexe și a integrării rapide după absolvire. (prof. dr. Victor Puchiță, șef de catedră, conf. dr. Traian Mitran, lect. dr. Iacob Cătoi, prodecan, Academia de Studii Economice, Ion Mihăescu)
6. Exigențe actuale privind sistemul de perfecționare a pregătirii economiștilor. (prof. dr. Alexandru Puiu, prorector, conf. dr. Mircea Boulescu, Academia de Studii Economice)
7. Perfecționarea conținutului științific și politico-ideologic al învățămîntului superior economic în concordanță cu cerințele de progres ale vieții social-economice. (conf. dr. Viorica Neculau, prorector, conf. dr. Brîndușa Ștefănescu, lect. dr. Ilie Gavrilă, prodecan, Academia de Studii Economice)
8. Ridicarea nivelului de pregătire în domeniul teoriei economice — premisă a formării economistului de concepție. (prof. dr. Niță Dobrotă, prof. dr. Constantin Manolescu, Academia de Studii Economice)

9. Specializare — interdisciplinaritate în învățămîntul superior economic. (prof. dr. Mircea Cristea, conf. dr. Călin Oprea, conf. dr. Aurel Ișfănescu, prodecan. lect. dr. Maria Bodnar, prodecan, Academia de Studii Economice)
10. Pregătirea economiștilor în lumina exigențelor progresului tehnic și ridicării calității produselor. (dr. Dimitrie Ancuța, prof. dr. Iacob Ionașcu, Academia de Studii Economice, prof. dr. Victor Părăușeanu, Academia de Studii Economice)
11. Pregătirea economiștilor în problemele întreprinderii, ramurii și ale profilului teritorial. (prof. dr. Ion Românu, membru al Academiei de Științe Sociale și Politice, dr. Ion Popa, ing. dr. Paul Blaer, lector Stoian Marian, Academia de Studii Economice)
12. Cunoașterea problemelor mecanismului de funcționare a economiei socialiste — preocupare majoră a învățămîntului economic. (prof. dr. Constantin Topciu, șef de catedră, Academia de Studii Economice, conf. dr. Dumitru Ciucur, Academia de Studii Economice, dr. Iuga Cornel, lector dr. Constantin Popescu, Academia de Studii Economice)
13. Rolul crescînd al cunoștințelor de informatică și cibernetică economică în pregătirea economiștilor. (prof. dr. Mircea Bulgaru, șef de catedră, Academia de Studii Economice, prof. dr. Emilian Macovei, prodecan, Academia de Studii Economice, ec. Nicolae Badea Dincă, Institutul Central de Informatică)
14. Creșterea calității învățămîntului superior economic prin modernizarea metodelor și mijloacelor didactice. (conf. dr. Valeriu Voica, conf. dr. Paul Bran, lect. dr. Lisette Coandă, prodecan, Academia de Studii Economice)
15. Metode active de învățare, condiție esențială a sporirii eficienței procesului instructiv-educativ. (prof. dr. Dumitru Mărgulescu, șef de catedră, conf. dr. Mihai Ristea, lect. dr. Vasile Florescu, Academia de Studii Economice)
16. Perfecționarea formării economiștilor prin învățămîntul superior fără scoatere din producție. (prof. dr. Valentin Nicolae, Academia de Studii Economice, prof. dr. Dumitru Pugna, decan, Academia de Studii Economice, prof. dr. Constantin Bărbăcișoru, director al Centrului teritorial de cercetări economice Craiova)

Secțiunea X:

PROBLEME ACTUALE ALE VALORIFICĂRII TRADIȚIILOR ÎNAINȚATE ALE GÎNDIRII ECONOMICE ROMĂNEȘTI

1. Contribuții românești la metodologia științei economice. (prof. dr. doc. N. N. Constantinescu, membru corespondent al Academiei R. S. România)

2. Conceptul de economie națională în gîndirea progresistă românească. (prof. dr. Ion Bulborea, Universitate București)
3. Gîndirea progresistă cu privire la unitatea economică a poporului român. (conf. dr. Toader Ionescu, Universitatea Cluj-Napoca)
4. Tradiție și inovație în teoria industrializării României (prof. dr. Ivanciu Nicolae-Văleanu, membru al Academiei de Științe Sociale și Politice)
5. Necesitatea modernizării forțelor productive din agricultură în gîndirea românească interbelică. (dr. Victor Axenciuc, membru al Academiei de Științe Sociale Politice)
6. Gîndirea economică românească interbelică cu privire la avuția națională. (prof. dr. Nicolae Marcu, dr. Turdeanu, Academia de Studii Economice)
7. Evaluări românești interbelice ale venitului național (dr. Gheorghe Dobre, cercetător științific principal, Institutul de Economie Socialistă)
8. Contribuții teoretice românești din perioada interbelică la analiza schimburilor neechivalente de pe piața mondială. (prof. dr. Sultana Sută Selejan, Academia de Studii Economice)
9. Echilibrul agricultură — industrie în gîndirea economică românească. (prof. dr. Ion Lupu, Universitatea Brașov)
10. Ideea dirijării economiei naționale în gîndirea economică românească interbelică. (prof. dr. Mihai Todoni, membru al Academiei de Științe Sociale și Politice)
11. Opera economică a președintelui Nicolae Ceaușescu — ridicare pe o treaptă superioară a tradițiilor înaintate ale gîndirii economice românești. (dr. Sorica Sav, Institutul de Economie Socialistă)

200

INTREBĂRI

RĂSPUNSURI

privind

ADMINISTRAREA IMOBILELOR

găsiți în Suplimentul tematic nr. 67
intitulat: „Probleme juridico-economice
în activitatea consiliilor populare”

(Urmare din pag. 4)

Tabelul nr. 1

Prețul țițeiului și modificarea PNB-ului și a inflației în țările membre O.C.D.E., în perioada 1972—1984

An	Prețul țițeiului* — dol./baril —	Modificarea volumului PNB/ PIB** — în procente —	Inflația** — în procente —
1972	2,45	5,4	5,0
1973	3,37	6,1	7,3
1974	11,25	0,7	12,5
1975	11,02	-0,2	10,2
1976	11,89	4,8	7,8
1977	12,95	3,8	7,8
1978	12,98	4,0	7,0
1979	19,00	3,1	8,4
1980	31,51	1,2	10,7
1981	35,01	1,8	9,5
1982	33,41	-0,2	7,5
1983	29,35	2,25	5,3
1984***	28,80	3,5	5,5

*) preț ponderat, oficial sau de contract pentru exportul de țiței brut (f.o.b.)

**) indici cu baza în lanț

***) Previziuni OCDE

le reale atingând un nivel ridicat în aproape toate țările, iar politica bugetară fiind considerabil înăspriată.

Imediat după cel de-al doilea șoc petrolier părea aproape sigur că scăderea continuă și de mică amploare a prețurilor internaționale ale țițeiului va conduce nu numai la reducerea inflației și deficitului curent existent în țările membre OCDE, dar va avea ca efect creșterea în termeni reali a cererii și a activității economice în țările respective într-o măsură, care va depinde de orientarea actuală a politicii economice. Această concluzie pleca de la principiul că unitățile economice din zona țărilor membre OCDE, care au beneficiat de transferul de venituri determinat de diminuarea prețurilor și-ar fi majorat foarte repede cheltuielile, în timp ce țările producătoare de țiței nu și-au fost mai lente în diminuarea acestora. O altă presupunere credibilă era de mai sus era aceea că probabilitatea unei evoluții pozitive a produsului intern brut părea cu atât mai mare cu cât guvernele nu și reduceau nici cheltuielile prevăzute în buget și nici obiectivele de creștere masei monetare, o scădere a nivelului general al prețurilor reprezentând o adaptare implicită a politicii macroeconomice.

În cazul unei scăderi mai puternice a prețurilor țițeiului, se apreciază că efectul de stimulare a activității economice se va deveni mai puțin evident mai ales în contextul actualei conjuncturi economice, în care multe din țările producătoare de țiței (aparținând sau nu OPEC-ului) sunt confruntate cu dificultăți de ordin financiar.

Principalele concluzii ale studiilor efectuate de secretariatul OCDE privind efectele posibile ale diminuării prețurilor țițeiului asupra activității economice din țările membre OCDE pot fi rezumate după cum urmează:

— diminuarea prețurilor internaționale ale țițeiului va conduce la încetinirea ritmului de creștere a inflației, creșterea prețurilor în țările membre OCDE putând fi, în medie, inferioară cifrei de 2% în anul 1984;

— o redresare a situației balanței curente pe ansamblul zonei OCDE, aceasta putând să se amelioreze cu circa 10 mrd. de dolari în anul 1984;

— un alt efect ar putea fi acela al majorării venitului real cu aproximativ 0,5% datorită îmbunătățirii raportului de schimb.

În privința efectelor celor două șocuri petroliere asupra producției, acestea sunt mai puțin clare, analiza relevând

doar faptul că importante transferuri de venituri au antrenat o reducere a produsului intern brut real al țărilor membre OCDE.

În schimb, de acest transfer au beneficiat țările membre OPEC și țările producătoare de energie din cadrul zonei OCDE.

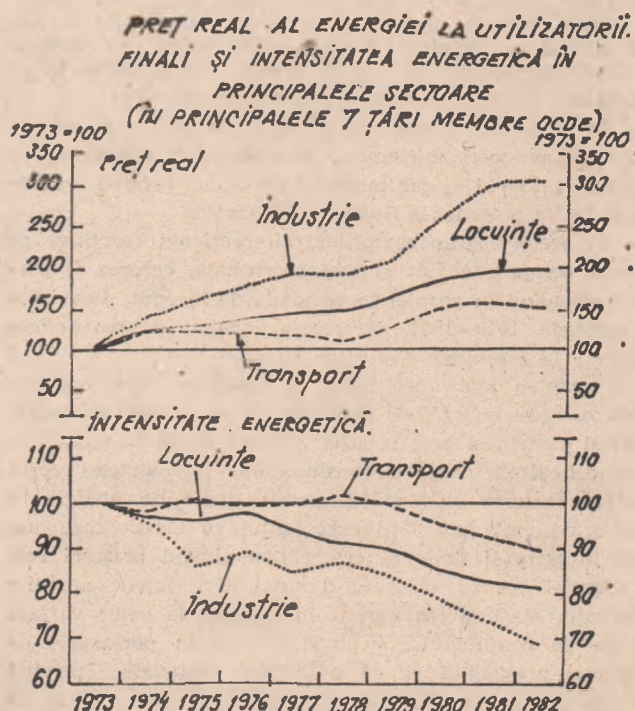
O altă concluzie reieșită din analiza efectuată de secretariatul OCDE asupra efectelor propagate ale celor două șocuri petroliere, este cea referitoare la importanța rolului jucat de modificările intervenite în politica bugetară și monetară. Astfel, după primul șoc petrolier autoritățile din multe țări au fost tentate să neutralizeze efectele deflaționiste ale scumpirii petrolului. După cel de-al doilea șoc petrolier acestea au căutat mai ales să stăpânească inflația, conferind un caracter mai restrictiv politicii lor bugetare și mai ales monetare.

Concluzionând, specialiștii OCDE apreciază că principala consecință a unei puternice scăderi a prețului țițeiului (făcându-se abstracție de repercusiunile asupra piețelor financiare) ar putea fi reorientarea implicită sau deliberată intervenită în orientarea politicii economice.

2. Tendințe pe termen mediu ale prețului energiei și ale cererii energetice

Conform aprecierii specialiștilor OCDE, datorită scăderii prețului țițeiului din martie 1983, prețul energiei în stadiul utilizatorului final s-ar putea să scadă. Acest eveniment reprezintă un element de discontinuitate în raport cu situația ultimilor zece ani, în cursul cărora cele două majorări ale prețului țițeiului ca și modificările prețurilor energiei de origine nepetroliară care le-au însoțit au condus la o puternică majorare a prețurilor reale ale energiei, în stadiul utilizatorului final. Astfel, prețul energiei a suferit în această perioadă modificări importante, având o amploare diferită de la o țară la alta și de la un sector la altul. În perioada 1973—1982, în principalele șapte țări membre OCDE¹⁾, prețurile reale ale energiei în stadiul utilizatorului final s-au triplat în industrie, s-au dublat în sectorul rezidențial/comercial și s-au majorat cu peste 50% în sectorul transporturilor.

Graficul nr. 1

După al doilea șoc petrolier, prețul real al energiei a suferit o diminuare în două sectoare de utilizare finală (rezidențial/comercial și industrial) în mare parte datorită ponderii descrescătoare a țițeiului în consumul total de energie. În ceea ce privește prețul real al benzinei, acesta a crescut puternic în majoritatea țărilor.

În domeniul transportului, măsurile guvernamentale de liberalizare a prețului țițeiului, luate în S.U.A. și Canada au avut un impact deosebit asupra prețului benzinei, conducând la o majorare accentuată a prețului real al acesteia.

Variațiile înregistrate de cursul de schimb în diverse țări au contribuit de asemenea foarte mult la diferențierea prețului energiei în fiecare țară. Astfel, Italia a înregistrat cea mai puternică creștere a prețurilor energiei, aceasta mai ales în sectorul rezidențial și comercial, iar Japonia în sectorul industrial. La polul opus s-a aflat Anglia, care a înregistrat o creștere a prețurilor energiei în sectoarele mai sus-menționate mai mică decât media înregistrată în zonă, aceasta ca rezultat nu numai al variațiilor înregistrate de nivelul cursului de schimb ci și al măsurilor speciale luate privind prețul gazului natural.

Diminuarea intensității energetice în diversele sectoare (calculată ca raport între cererea energetică finală și producția) corespunde aproape variațiilor de preț (grafic nr. 1). Astfel, pe ansamblul țărilor membre O.C.D.E., diminuarea intensității energetice în perioada 1973—1982 a fost de 31% în industrie, de 19% în sectorul rezidențial/comercial și de 11% în transporturi. În toate sectoarele de utilizare finală, diminuarea intensității energetice a fost mai rapidă după cel de al doilea șoc petrolier, cu toate că majorările de preț au fost de mai mică amplitudine (în afară de cele din sectorul transporturilor).

Pe plan general, se constată că țările în care majorarea prețului real al energiei a fost mai puternică sînt aceleași cu cele care au înregistrat o importantă reducere a intensității energetice, cu câteva excepții cum ar fi Italia (sectorul rezidențial/comercial) și Canada (industrie), țări în care intensitatea energetică s-a diminuat foarte puțin în ciuda creșterii prețurilor (2).

Comparația dintre variația intensității energetice și cea a prețurilor reale ale energiei evidențiază că, pentru cele șapte țări membre O.C.D.E. în perioada 1973—1982, raportul dintre variația intensității și cea a prețurilor a fost mai ridicat în sectorul transporturilor, urmat de sectorul rezidențial/comercial și cel industrial. Se constată totuși importante variații în timp în diversele sectoare:

— în sectorul industrial majorările de preț n-au antrenat decât reduceri moderate ale intensității energetice în perioada 1973—1978, dar începînd de atunci cererea a reacționat foarte puternic la fluctuația prețurilor.

— în sectorul transporturilor, diferențierea reacțiilor pe diverse perioade a fost și mai accentuată, cererea și prețurile evoluînd în paralel în perioada de început, după care în perioada 1978—1982, cererea a început să reacționeze puternic la creșterea prețurilor (3).

Un examen mai aprofundat al factorilor care influențează cererea energetică face distincție între elementul venit și elementul preț relativ. Această distincție însă, implică dificultăți practice considerabile. Analizele recent efectuate asupra elasticității cererii finale de energie în funcție de preț scot la iveală faptul că elasticitatea variază în timp și tinde să crească cu nivelul prețului real al energiei pentru utilizatorul final. Or, după anumite observații, elasticitatea cererii în funcție de venit variază în funcție de conjunctură, în mod special în perioadele de recesiune prelungită și de anticipări pesimiste privind nivelul producției, fapt ce determină să fie dificil de măsurat cu exactitate amplitudinea majorării elasticității cererii în funcție de preț.

Această situație explică fără îndoială diferențele sensibile care apar de la o țară la alta în ceea ce privește valoarea raportului dintre variația intensității energetice și variația prețului. Dintre factorii care pot explica, de asemenea, diferențierile de la țară la țară a valorii acestui raport se remarcă: intervenția statului și în celelalte domenii în afara prețurilor, ritmul de substituire a factorilor și decalajele ciclurilor conjuncturale. De exemplu, valoarea excesiv de mare a acestui raport în sectorul industrial în Anglia, în perioada 1978—1982, este datorată scăderii activității industriale și efectului exercitat de această situație asupra ramurilor industriale puternic energofage.

Luarea în considerație a tuturor factorilor amintiți anterior care au condus la scăderea intensității energetice în unele ramuri scoate la iveală existența unor posibilități suplimentare de economisire a energiei pentru țările în care valoarea raportului dintre variația intensității energetice și variația prețului (pentru un nivel tehnologic dat) este încă redusă (mai ales în sectorul transporturilor). În industrie, Statele Unite se disting prin valoarea ridicată a acestui raport, în perioada 1978—1982, valoare care reprezintă aproape dublul celei înregistrate în Japonia, fapt ce denotă că aceasta din urmă a început un proces de abandonare rapidă a tehnologiilor energofage și a instalațiilor cu slabe randamente energetice.

Scăderea prețului țițeiului și a gazului natural din anul 1983 sînt tot atîtea motive care să antreneze o scădere a prețului real al energiei pentru utilizatorul final. Amploarea acestei scăderi a prețului va depinde mai ales de variațiile cursurilor de schimb nominale în raport cu dolarul american, ca și de măsurile guvernamentale privind prețul energiei. Scăderea prețurilor reale ale energiei va fi probabil mai pronunțată în industrie, unde nivelul taxelor este în general scăzut. Această scădere va fi de mai mică amploare în sectorul transporturilor, unde taxele sînt în mod obișnuit ridicate. Judecînd prin prisma experienței trecute, diminuarea prețului real al energiei va tinde să majoreze utilizarea de echipament consumator de energie. Luîndu-se în considerare efectele anterioare ale creșterii prețurilor, această tendință are puține șanse să dea naștere unei majorări notabile a cererii totale de energie în stadiul utilizării finale.

În industrie puternică reducere a intensității energetice a producției este datorată în principal modificărilor produse în structura consumului particular, respectiv diminuării ponderii consumului de mare intensitate energetică. Achiziționarea noilor echipamente avînd un randament energetic sporit a fost întîrziată de persistența recesiunii, dar ar putea fi stimulată de reluarea activității economice în curs.

În sectorul rezidențial/comercial, unde cererea de energie reacționează lent la variațiile de preț, posibilitățile de a intensifica economia de energie sînt considerate în general ca importante. În sectorul transporturilor, efectele conjugate ale majorării veniturilor reale și ale diminuării prețurilor reale ale benzinei ar putea să devanseze efectele reducerii cererii prin conceperea și utilizarea în proporție sporită a vehiculelor cu mare randament energetic

Iolanda VASILESCU
I.E.M.

1) S.U.A., Canada, Japonia, R.F.G., Franța, Anglia, Italia.

2) În unele țări cum ar fi R.F. Germania și Italia se constată chiar, că în perioada 1973—1982, intensitatea energetică a crescut (mai ales în sectorul transporturilor) în ciuda majorării substanțiale a prețurilor.

3) Principala explicație a acestei situații o constituie puternica creștere a prețului benzinei înregistrată în SUA, ca urmare a liberalizării prețului țițeiului de origine indigenă.

Strategii de export

Subramuri specializate ale
exporturilor cehoslovace

1. Pentru economia cehoslovacă este caracteristic faptul că dispune de cadre calificate și de o industrie prelucrătoare dezvoltată, dar în schimb nu dispune de resurse de materii prime și energetice suficiente. O parte importantă a materialelor care intră în producția industrială trebuie importată, iar mijloacele pentru acoperirea acestor importuri se procură mai ales prin exportul produselor finite. Poziția astfel condiționată a economiei naționale cehoslovace a dus la formarea treptată a subramurilor exportatoare de producție.

La formarea acestor subramuri au participat o serie întreagă de factori. Un anumit rol l-a jucat aici experiența îndelungată în producția industrială. Să amintim spre exemplu că mașinile unelte se fabrică pe teritoriul de azi al R. S. Cehoslovace din 1856 și că ele pătrundeau cu succes pe piețe străine acum o jumătate de secol. Locomotivele se fabrică la Praga din anul 1900, fiind ulterior încadrate în programul de producție și la întreprinderea Koda Plzeň. Primul autoturism produs pe cale industrială a pornit pe șosele în anul 1898, la Kopřivice, și în același an a fost construit acolo și primul autocamion.

Dezvoltarea ramurilor exportatoare și a subramurilor acestora este legată de lărgirea posibilităților de desfacere, și de necesitatea de a acoperi necesitățile de import.

Astfel, Cehoslovacia importa în 1982 circa 17 milioane tone petrol, 9 miliarde m.c. gaze naturale, 5 milioane tone ărbune, 11 milioane tone minereu de fier în cea mai mare măsură pe relația C.T.S., ceea ce a impus în actualul cehoslovac să se preocupe sporită pe linia valorificării superioare a materialelor primare, spre dezvoltarea intensivă a ramurilor prelucrătoare; în același timp s-a redus exportul de produse metalurgice, vagoane, locomotive, combustibili și produse agricole.

Exportul cehoslovac prezintă o tendință dominantă de creștere. Numai în perioada 1970—1982 valoarea lui a crescut de la 27,3 miliarde coroane la 95,6 miliarde coroane. Această creștere se datorează tocmai dezvoltării unor producții specializate de export. În cele ce urmează dăm o caracterizare succintă a acelor ramuri industriale, care contribuie cel mai mult la export, cum sînt în cadrul construcțiilor de mașini, industria de autovehicule, de mașini metalurgice, textile, tehnică nucleară.

Industria constructoare de mașini exportă anual produse în valoare de peste 40 miliarde de coroane. La această ramură participă într-o mare proporție producătorii de autocamioane, care exportă autocamioane complete, seturi de piese componente pentru montarea acestora precum și piese în schimb, în valoare de 4,6 miliarde coroane.

Producția de autocamioane a crescut de la 24.462 bucăți în 1970 la 47.270 vehicule în 1982. Rolul de cel mai mare exportator revine întreprinderii Tatra Kopřivice și filialelor sale din Slovacia. Această uzină a fost mărită în ultimul deceniu pînă la capacitatea de 15.000 autocamioane pe an, cheltuiindu-se în acest scop o sumă de 6,5 miliarde coroane. Această creștere face posibil exportul a circa două treimi din producție.

În primele luni ale anului 1983 la întreprinderea Tatra început producția de serie a vehiculelor de tip T 815, care se disting prin capacitate de transport mărită, siguranța mai mare în exploatare și consum mai mic de piese în schimb, în comparație cu tipurile anterioare. Vehiculele vor fi utilizate pînă la reparația generală, aproximativ 420.000 km. Beneficiarul cel mai important care cumpără mașinile Tatra este Uniunea Sovietică; în această țară s-au livrat pînă acum aproximativ 45.000 camioane Tatra. Numărul

celor interesați să cumpere autocamioane Tatra crește continuu. În ultima perioadă au fost încheiate contracte, de ex. de livrarea a 600 autocamioane în China și 300 camioane în Afganistan.

Începînd din 1968 întreprinderea Avia Pethany produce pe baza licenței firmei franceze Renault autocamioane ușoare. Producția lor a crescut continuu și în 1983 întreprinderea a expediat 12.700 mașini. Aceste mașini cu motor diesel economic (consumul de motorină este 15 l la 100 km) și-au găsit un loc bun și în cadrul exportului. În 1983 s-au exportat aproximativ 8.000 camioane Avia. Clientii cei mai importanți sînt U.R.S.S., Ungaria și Polonia, dar le putem întîlni și în Cuba și în R. P. D. Coreeană. În varianta tropicală se exportă în Algeria, Egipt și Maroc. În 1983 s-a încheiat cu firma Renault o înțelegere de continuare a colaborării în următorii 10 ani, care va permite dublarea producției de mașini Avia. O parte din acestea vor fi montate la Uzinele de automobile din Bratislava.

Uzinele de automobile din Liberec produc autocamioane cu platformă, destinate transportului pe șosele și șasiuri de tractare a remorcilor Škoda-LIAZ. La fel și aceste vehicule, reprezintă unul din articolele de export. Conform acordului din 1970, uzina bulgară KTA Madara montează aceste mașini din componente livrate; pentru nevoile ambelor întreprinderi în colaborare, producătorul din Bulgaria fabrică pentru aceste vehicule axele din spate. În 1983 producătorul cehoslovac a livrat în Bulgaria componente pentru montarea a 27.000 vehicule. Uzinele din Liberec lucrează intens la modernizarea produselor proprii. Ele pregătesc producția de serie a unui motor nou, a cărui durată de funcționare pînă la reparația generală va atinge 420.000 km parcurși.

I. GEORGESCU

Piața mărfurilor de bursă

Proгноza culturilor agricole

1. Pentru produsele agricole ale căror prețuri cotează la burse, agricultorii își pot întocmi din timp, respectiv cu 3—5 luni înainte de începerea lucrărilor agricole pentru sezonul următor planul repartiției pe culturi a suprafețelor pe care intenționează să le lucreze în sezonul următor. Astfel, pe lîngă considerente ținînd de politica de asigurare a necesarului intern (cu importuri pentru produsele care au condiții naturale nefavorabile sau, dimpotrivă, o politică de maximizare a acoperirii necesarului fără restricții ținînd de costurile materiale) care reprezintă apanajul organismelor guvernamentale, producătorii agricoli își pot întocmi programe de cultivare în funcție de aspecte legate de rentabilitatea comparată a diverselor culturi.

Importanța unei rezolvări optime a acestei probleme pentru obținerea unor rezultate economice cît mai bune depinde de o anumită suprafață dată și se dovedește a fi capitală pentru orice agricultor.

Dacă pentru anumite culturi ce se succedă pe parcursul unui an agricol rolul de decident al producătorului este relativ limitat, pentru culturile ce pot fi efectuate în aceeași perioadă a anului, practicarea uneia însemnînd de fapt renunțarea la alta, agricultorul este chemat să ia o decizie în condiții de risc (în cazul în care sezonul agricol se va caracteriza prin condiții sub normale de activitate).

Acesta este de exemplu cazul culturilor de soia și porumb. Ambele plante avînd cicluri de producție repartizate aproximativ identic în cursul unui sezon agricol, în fiecare primăvară orice agricultor trebuie să aleagă între a cultiva soia sau a cultiva porumb pe o suprafață dată.

Spre exemplu în S.U.A. datorită dispersiei zonelor favorabile culturilor soiei și porumbului în majoritatea statelor din S.U.A. cu condiții avantajând producția agricolă vegetală, agricultorii americani au posibilitatea ca în funcție de informațiile noi primite să se reorienteze operativ, pe parcursul desfășurării lucrărilor agricole.

Studiindu-se evoluțiile suprafețelor însămînțate cu porumb și soia precum și acțiunea a o serie de factori ce pot determina mărirea suprafețelor, există posibilitatea desprinderii de concluzii folositoare în activitatea de anticipare a comportamentului agricultorilor într-un anumit sezon. Printre elementele ce ar putea exercita o anumită influență asupra agricultorilor în a-i determina să opteze pentru una sau alta dintre aceste culturi, menționăm: 1. disponibilitățile (nivelul disponibilităților indicând atât volumul producției anterioare cât și cererea pentru produsul respectiv) de marfă în perioada însămînțărilor de primăvară și respectiv perspectivele disponibilităților pînă la sfîrșitul sezonului, 2. disponibilitățile de produse înlocuitoare, 3. producțiile obținute pe unitatea de suprafață în sezoanele imediat anterioare ca și media lor în ultimii ani, 4. raportul dintre stocurile de marfă la dispoziția fermierilor și stocurile de marfă totale din țară, 5. prețurile medii, obținute de fermieri în lunile imediat anterioare însămînțării porumbului/soiei, 6. veniturile (medii) obținabile pe unitatea de suprafață cultivată cu porumb/soia, 7. raportul dintre veniturile (medii) pe unitatea de suprafață obținabile la cultura porumbului comparativ cu cultura soiei boabe, ș.a.

Acești factori permit construcția unei funcții care aproximează, conform nivelului coeficientului de determinare, cu o precizie de 97,39% evoluția seriei de date reale, respectiv suprafața totală însămînțată cu porumb în S.U.A. în sezonul următor celui analizat. Un alt indicator al preciziei ajustării este coeficientul de variație care măsoară intensitatea împrăstierii valorilor reale în jurul ecuației de regresie ce a fost construită pentru a aproxima legea de evoluție a seriei de date privitoare la suprafețele însămînțate. Cu cît ecuația de regresie este mai imprecisă, aproximează mai scăzut evoluția reală, cu atît mai amplă este variația elementelor reale în jurul ecuației, respectiv coeficientul de variație are valori mai mari. Pentru cazul analizat, coeficientul de variație este de 1,62%. Aplicînd această metodologie am determinat nivelele suprafețelor însămînțate cu porumb, abaterile nivelelor teoretice de la nivelele reale ale suprafețelor, însămînțate începînd cu 1964/85 și terminînd cu prognoza pentru sezonul 1984/85: (sezonul 1983/84 nu a fost inclus întrucît determinarea suprafețelor însămînțate a avut loc în condițiile implementării unor programe speciale, de anvergură, de reducere a suprafețelor);

Din tabelul alăturat rezultă că pentru sezonul 1 oct. 1984—30 sept. 1985 se prognozează o suprafață însămînțată cu porumb în S.U.A. de cca 95—99 mil. acri. Ținînd cont de faptul că și în acest an este posibil ca o serie de suprafețe să fie scoase din circuitul agricol prin înscrierea lor în programe de reducere a suprafețelor cultivate, (reducerea se estimează la cca 10% din suprafața de bază care reprezintă media suprafețelor pe ultimii 3 ani) nivelul de cca 95—99 mil. acri trebuie redus cu cca 10% ceea ce înseamnă că vor fi însămînțate numai cca 87—91 mil. acri. Dacă va fi însămînțată această suprafață va exista potențialul obținerii în S.U.A. a unor recolte record de porumb în sezonul 1984/85.

Pentru perioada de vară din acest an piața va fi influențată atît de considerente ținînd în continuare de ve-

Sezon	Nivel suprafață însămînțată (mil. acri) ¹		Abatere nivel teoretic față de nivel real
	real	teoretic	
1964/65	65,80	65,81	0,01
65/66	65,10	65,15	0,05
66/67	66,30	66,71	0,41
67/68	71,20	71,02	-0,18
68/69	65,10	63,33	-1,77
69/70	64,30	66,69	2,39
70/71	66,90	66,38	-0,52
71/72	74,20	71,83	-2,37
72/73	67,10	69,24	2,14
73/74	72,30	71,92	-0,38
74/75	77,90	77,52	-0,38
75/76	78,60	80,83	2,03
76/77	84,40	83,56	-0,84
77/78	83,60	83,21	-0,39
78/79	80,10	80,25	0,15
79/80	80,00	79,98	-0,02
80/81	84,00	84,83	0,83
81/82	84,20	83,39	-0,81
82/83	81,90	81,55	-0,35
84/85	—	97,55	—

1 acri = 0,40462 ha.

chea recoltă cît și de considerente ținînd de recolta sezonului următor.

Dacă va continua să se producă o ajustare a consumului la nivelele reduse ale disponibilităților cîn acest sezon, iar recolta nouă va evolua normal vor fi create condiții pentru o scădere a prețurilor. Dacă însă spre sfîrșitul sezonului actual vor exista indicii că nivelul consumului nu este corelat cu cel al disponibilităților iar recolta nouă se va dezvolta nesatisfăcător va exista potențialul producerii unei noi creșteri ample a prețurilor porumbului. Pînă cînd vor fi însă disponibile indicii mai exacte privitoare la noua recoltă intențiile de însămînțare cu porumb vor fi de un real folos în estimarea direcției de evoluție a prețurilor, la începutul acestei veri. Chiar dacă nivelul consumului se va dovedi prea ridicat comparativ cu disponibilul anunțarea unei suprafețe însămînțate la nivele record ar putea avea un pronunțat caracter depresiv pentru prețuri. Consumatorii de porumb vor încerca să-și restrîngă necesarul pînă la apariția recoltei noi în statele din sud astfel, încît va fi amplificată presiunea descendentă asupra prețurilor.

În mod similar pot fi studiate corelațiile existente între suprafețele cultivate cu soia și diverși factori și se poate încerca să se descopere legea de evoluție a suprafețelor afectate culturii soiei boabe.

oc. Petre DUMITRU

Redactor coordonator : dr. Ioan GEORGESCU

